

“

”

สิทธิมนุษยชนกับสังคมไทยและสังคมโลก

หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย (นธป.)” รุ่น 13

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน

- **สิทธิมนุษยชนคือสิทธิที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด** เพื่อรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเชื้อชาติ เพศ ความเชื่อ หรือสถานะทางสังคม เป็นสิทธิที่มีความเป็นสากล (Universal) และไม่อาจโอนหรือพรากไปได้ (Inalienable) เว้นแต่เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้อื่น เช่น การจำกัดเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นเพื่อไม่ให้ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น
- **สิทธิมนุษยชนแบ่งแยกไม่ได้ (Indivisible)** หมายถึง สิทธิทุกประเภท เช่น สิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือเสรีภาพส่วนบุคคล ต่างเชื่อมโยงกันอย่างแยกไม่ออก รัฐไม่สามารถเลือกคุ้มครองสิทธิเฉพาะบางด้านโดยละเลยด้านอื่น เพราะสิทธิเหล่านี้ส่งเสริมและเกื้อหนุนกันเสมอ

หมายเหตุสำคัญของสิทธิมนุษยชนในสังคมโลก

ในความเป็นจริงการก่อร่างของหลักการสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นมานานหลายร้อยปีผ่านเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์หลายเหตุการณ์ เป็นส่วนสำคัญในการจัดตั้งหลักการสิทธิมนุษยชนและกลไกระหว่างประเทศ ได้แก่

สิทธิแรงงานหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution & Labor Rights)

- การปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรปศตวรรษที่ 18 - 19 ส่งผลให้เกิดการใช้แรงงานจำนวนมากในสภาพแวดล้อมที่โหดร้าย ไม่ปลอดภัย และค่าจ้างต่ำ รวมถึงการใช้แรงงานเด็ก ส่งผลให้เกิดการรวมตัวของแรงงานเพื่อเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐาน

หมวดหมายสำคัญของสิทธิมนุษยชนในสังคมโลก

จากความเคลื่อนไหวนี้ ประชาคมโลกจึงจัดตั้ง องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization- ILO)
ในปี 1919 เพื่อกำหนดมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ เช่น

การห้ามใช้แรงงานเด็ก

ค่าจ้างที่เป็นธรรม

ความปลอดภัยในการทำงาน

เสรีภาพในการรวมกลุ่ม
และเจรจาต่อรอง

การจัดตั้งสหประชาชาติ (UN) และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

การก่อตั้งสหประชาชาติ (United Nations – UN)

- **ที่มา:** ความโหดร้ายของสงครามโลกครั้งที่ 2 เช่น การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว และการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง
- **เป้าหมาย:** สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันสงคราม ส่งเสริมสันติภาพ พัฒนาเศรษฐกิจ - สังคม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- **กำเนิด:** ปี ค.ศ. 1945 **บทบัญญัติสำคัญในกฎบัตร UN:**
 - **ข้อ 1(3):** ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนโดยไม่แบ่งแยก
 - **ข้อ 55:** ยกระดับมาตรฐานชีวิต – สุขภาพ - การศึกษา และความเคารพในสิทธิมนุษยชน

การจัดตั้งสหประชาชาติ (UN) และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights-UDHR)

- **ร่างขึ้น:** ปี 1947 โดยสมาชิกผู้ร่างมาจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ขับเคลื่อนประเด็นด้านสังคมจากหลากหลายประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน เลบานอน ออสเตรเลีย ชิลี ฝรั่งเศส สหภาพโซเวียต สหราชอาณาจักร และแคนาดา
- **รับรองโดย UNGA:** วันที่ 10 ธันวาคม 1948 (ไทยร่วมรับรอง)
- **สถานะ:** ไม่ใช่สนธิสัญญา แต่เป็นรากฐานของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- **เนื้อหาแบ่งเป็น 2 กลุ่มสิทธิ:**
 - สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
(Civil and Political Rights)
 - สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
(Economic, Social, and Cultural Rights)

การจัดตั้งสหประชาชาติ (UN) และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

การเติบโตของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศจุดเริ่มต้น

หลังการประกาศ UDHR (1948) ประชาคมโลกตระหนักว่า สิทธิมนุษยชนควรมีผลผูกพันทางกฎหมาย
จึงเกิดการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศเพื่อให้รัฐมี “พันธกรณี” อย่างเป็นทางการ

สนธิสัญญาหลัก 2 ฉบับ (1966)

1. International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) – กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สิทธิในชีวิต เสรีภาพในการแสดงออก การชุมนุม กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ
2. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR) – กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สิทธิในการทำงาน การศึกษา มาตรฐานชีวิต วัฒนธรรม ฯลฯ

สนธิสัญญาเฉพาะกลุ่มหรือประเด็น

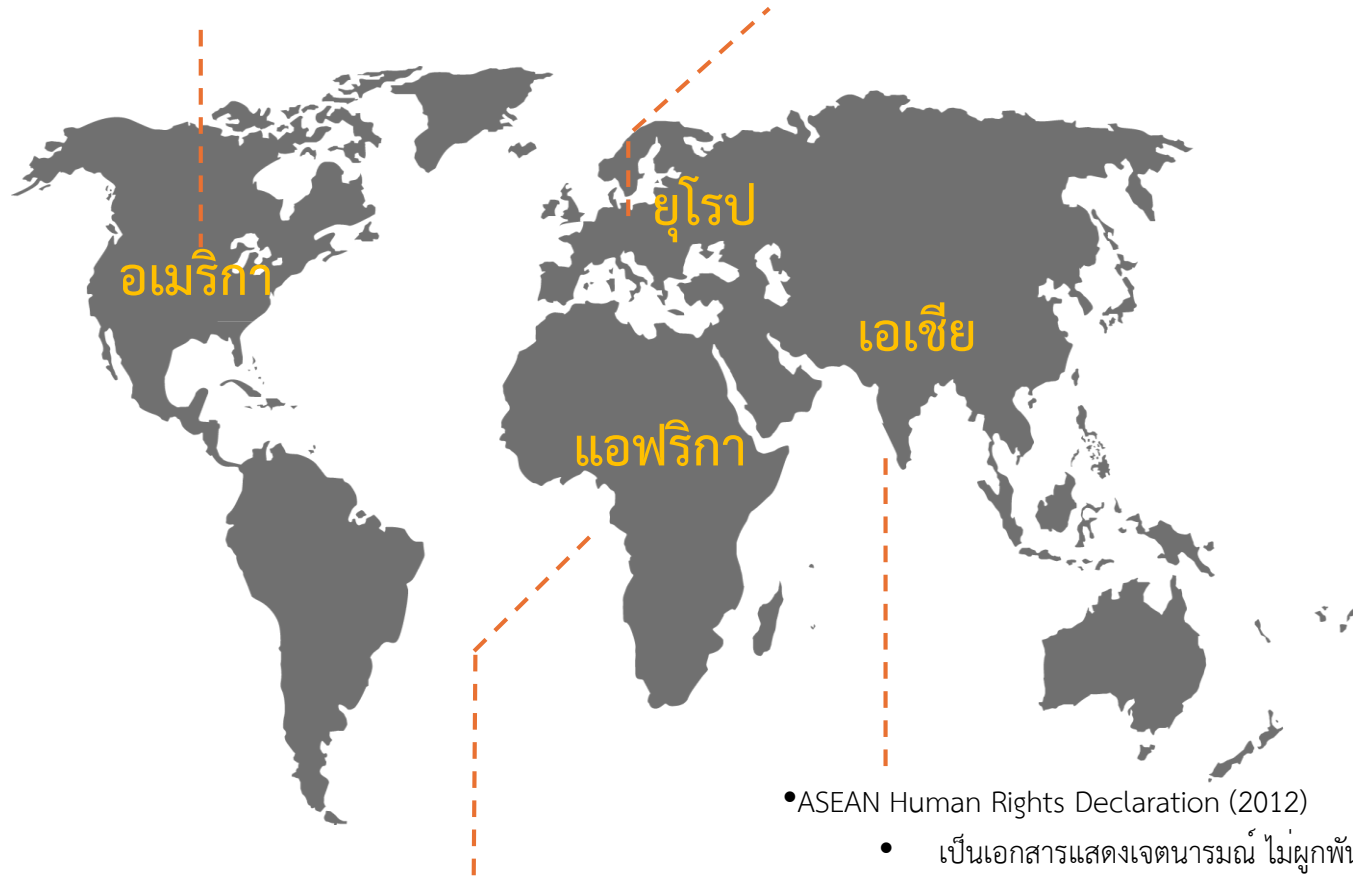
1. อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: CEDAW) (1979)
2. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) (1989)
3. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) (2006)
4. อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: CERD) (1965)
5. อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: CAT) (1984)
6. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: CED) (2006)
7. อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families :CMW) (1990)

อนุสัญญาเพิ่มเติมอื่น ๆ

- 1951 – อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย
- 1949 – อนุสัญญาเจนีวา 4 ฉบับ (กฎหมายมนุษยธรรมในสงคราม)

- American Convention on Human Rights (1969)
- Convention to Prevent and Punish Torture (1985)
- Convention on Forced Disappearance (1994)
- Convention on Violence against Women (1994)

- European Convention on Human Rights (1950)
- Convention for the Prevention of Torture (1987)

- African Charter on Human and Peoples' Rights (1981)
- African Charter on the Rights and Welfare of the Child (1990)

- ASEAN Human Rights Declaration (2012)
 - เป็นเอกสารแสดงเจตนารมณ์ ไม่ผูกพันทางกฎหมาย
 - แสดงจุดยืนอาเซียนในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
 - สะท้อน บริบทเฉพาะของอาเซียน: ความหลากหลายทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม
 - มีรากฐานจาก UDHR

การขยายตัวของสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค

- หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โลกเข้าสู่ยุคของ “พหุนิยม” และ “ความร่วมมือระหว่างภูมิภาค”
- หลายภูมิภาคพัฒนากลไกและสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนของตนเอง
- เนื้อหาส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจาก UDHR (1948)

สิทธิมนุษยชนสากลกับสังคมไทย

ตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญ

1. การเลิกทาสและระบบไพร่ (สมัย ร.5)

1. ทำให้ประชาชนมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ
2. เป็นจุดเริ่มต้นของการตระหนักถึง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ของทุกคนชั้น

2. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475

1. เปลี่ยนสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีรัฐธรรมนูญ
2. รับรอง “สิทธิในการมีส่วนร่วม” (Right to Self-determination และ Right to Participate in Public Affairs)
3. เป็นจุดเริ่มต้นของหลักนิติธรรมและการกระจายอำนาจ

3. การเคลื่อนไหวของแรงงาน

1. หลังอุตสาหกรรมขยายตัว แรงงานเริ่มรวมตัวเรียกร้องสิทธิ
2. เกิดสหภาพแรงงาน เรียกร้องค่าจ้างที่เป็นธรรม สวัสดิการ ความปลอดภัยในการทำงาน
3. พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานอย่างต่อเนื่อง

สิทธิมนุษยชนสากลกับสังคมไทย

ชื่ออนุสัญญา

ปีที่ไทยเข้าเป็นภาคี

CEDAW (ขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี)

พ.ศ. 2528

• Optional Protocol (เรื่องร้องเรียน)

พ.ศ. 2543

CRC (สิทธิเด็ก)

พ.ศ. 2535

• เรื่องการค้าขายเด็ก ส่อลามกเด็ก

พ.ศ. 2549

• การใช้เด็กในความขัดแย้ง

พ.ศ. 2549

• ระบบร้องเรียน

พ.ศ. 2557

ICCPR (สิทธิพลเมืองและการเมือง)

พ.ศ. 2540

• Protocol การร้องเรียน

ยังไม่เข้าร่วม

• Protocol ยกเลิกโทษประหาร

ยังไม่เข้าร่วม

ICESCR (สิทธิเศรษฐกิจ/สังคม/วัฒนธรรม) พ.ศ. 2542

• Protocol การร้องเรียน

ยังไม่เข้าร่วม

CERD (ขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ) พ.ศ. 2546

CAT (ต่อต้านการทรมาน)

พ.ศ. 2550

• Protocol ป้องกันการทรมาน

ยังไม่เข้าร่วม

CRPD (สิทธิคนพิการ)

พ.ศ. 2559

• Protocol การร้องเรียน

พ.ศ. 2559

CED (ต่อต้านการอุ้มหาย)

พ.ศ. 2567

CMW (สิทธิแรงงานข้ามชาติ)

ยังไม่เข้าร่วม

การรับรองสิทธิมนุษยชนในรัฐธรรมนูญไทย

ที่ผ่านมารัฐธรรมนูญหลายฉบับได้ระบุรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้หลายด้าน

ซึ่งมีความสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

โดยมีตัวอย่างเปรียบเทียบบทบัญญัติ รธน. 2560 กับสิทธิในกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ดังนี้

การรับรองสิทธิมนุษยชนในรัฐธรรมนูญไทย

สิทธิในรัฐธรรมนูญไทย

การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาค (ม.4, 25, 27)

สิทธิในชีวิต ร่างกาย และห้ามทรมาน (ม.28)

สิทธิเสรีภาพในกระบวนการยุติธรรม (ม.29)

ห้ามแรงงานบังคับ (ม.30)

เสรีภาพศาสนา (ม.31)

สิทธิในความเป็นส่วนตัว (ม.32)

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (ม.34)

สิทธิในทรัพย์สิน (ม.37)

เสรีภาพในการประกอบอาชีพ (ม.40)

สิทธิในกฎหมายระหว่างประเทศ

UDHR ข้อ 1, ICCPR ข้อ 26

UDHR ข้อ 3, ICCPR ข้อ 6, 7, CAT ข้อ 2

UDHR ข้อ 11, ICCPR ข้อ 9, 14, 15

ICCPR ข้อ 8, ILO No.29

ICCPR ข้อ 18

ICCPR ข้อ 17

UDHR ข้อ 19, ICCPR ข้อ 19

UDHR ข้อ 17

UDHR ข้อ 23, ICESCR ข้อ 6

การรับรองสิทธิมนุษยชนในรัฐธรรมนูญไทย

สิทธิในรัฐธรรมนูญไทย

เสรีภาพในการประกอบอาชีพ (ม.40)

เสรีภาพในการรวมกลุ่ม (ม.42)

สิทธิด้านวัฒนธรรม - ทรัพยากร (ม.43)

เสรีภาพในการชุมนุม (ม.44)

จัดตั้งพรรคการเมือง (ม.45)

สิทธิเข้าถึงบริการสาธารณสุข (ม.47, 55)

สิทธิมารดา ผู้สูงอายุ คนยากไร้ (ม.48)

สิทธิในการศึกษา (ม.54)

สิทธิในกฎหมายระหว่างประเทศ

UDHR ข้อ 23, ICESCR ข้อ 6

ICCPR ข้อ 22, UDHR ข้อ 20

UDHR ข้อ 27, ICESCR ข้อ 1(2), 15

ICCPR ข้อ 21, UDHR ข้อ 20

ICCPR ข้อ 25, 22

ICESCR ข้อ 12

UDHR ข้อ 22, 25, ICESCR ข้อ 10

UDHR ข้อ 26, CRC ข้อ 28

กสม. ในฐานะกลไกและตัวแสดงในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในไทย

กสม. (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย (NHRI) เป็น องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่หลัก 4 ด้าน

1. คุ้มครองสิทธิมนุษยชน

- ✓ รับเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน (จากประชาชนหรือหยิบยกเองได้)
- ✓ ตรวจสอบโดยไม่ลำเอียง พร้อมเสนอแนะแนวทางป้องกัน - เยียวยา
- ✓ ประสานหน่วยงานรัฐหรือเอกชนให้ช่วยเหลือผู้เสียหาย

2. ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

- ✓ รณรงค์ให้ประชาชนและทุกภาคส่วนตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน
- ✓ สนับสนุนการเรียนรู้ ฝึกอบรม ความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ
- ✓ สร้างเครือข่ายทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

3. เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์

- ✓ จัดทำรายงานประจำปีด้านสิทธิมนุษยชน เสนอต่อรัฐสภาและกรม.
- ✓ จัดทำรายงานคู่ขนาน (Shadow Report) เสนอต่อ UN (UPR, Treaty Bodies ฯลฯ)
- ✓ เผยแพร่ข้อมูลให้สาธารณชนเข้าถึงได้

4. เสนอแนะเชิงนโยบายและกฎหมาย

- ✓ เสนอการ แก้ไขกฎหมาย/นโยบาย ให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล

กสม. ในฐานะกลไกและตัวแสดงในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในไทย

หลักการปารีส (Paris Principles)

หลักการสากลว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ National Human Rights Institutions - NHRI รับรองโดย UN ในปี 1993

คุณสมบัติของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีส

- ต้องมีอำนาจกว้างขวางที่สุด เพื่อคุ้มครอง - ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
- ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ
- มีความอิสระในการทำงาน (ไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง)
- มีความหลากหลายและเป็นตัวแทนของสังคม
- ได้รับงบประมาณ และบุคลากรที่เพียงพอ

กสม. ในฐานะกลไกและตัวแสดงในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในไทย

การประเมินสถานะโดย SCA (Sub-Committee on Accreditation)

- ประเทศต่าง ๆ ต้องเข้ารับ การประเมินทุก 5 ปี (มีกำหนดเข้ารับประเมินครั้งต่อไปในปี 2570)
- แบ่งสถานะเป็น 2 ประเภท:
 - สถานะ A: สอดคล้องกับหลักการปารีสอย่างครบถ้วน มีสิทธิเข้าร่วมประชุม UNHRC และเสนอความเห็นโดยตรง
 - สถานะ B: สอดคล้องบางส่วน ขาดความน่าเชื่อถือและมีข้อจำกัดในเวทีระหว่างประเทศ

สถานะของ กสม. ไทย

- ปี 2557 ได้สถานะ B
เหตุผล: กระบวนการสรรหาไม่โปร่งใส ทำงานล่าช้า ขาดความเป็นอิสระ
- ปี 2565 กสม. ได้สถานะ A กลับคืน เพราะมีความพยายามปรับปรุงการทำงานให้เป็นอิสระ ปรับปรุงการสรรหา เพิ่มความหลากหลาย พัฒนากลไกใกล้เคียง และการติดตามข้อเสนอแนะ

กสม. ในฐานะกลไกและตัวแสดงในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในไทย

ที่มาของ กสม.

องค์ประกอบของ กสม. ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

- ตาม รัฐธรรมนูญ 2560 มาตรา 246 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มี 7 คน แต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ ตามคำแนะนำของวุฒิสภา ต้องได้รับการสรรหาโดยผู้เป็นกลางทางการเมือง
- ตาม พรป. ว่าด้วย กสม. มาตรา 8 กรรมการแต่ละคนต้องมีความรู้ ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยครอบคลุมอย่างน้อยด้านละ 1 คน (ไม่เกิน 2 คนต่อด้าน)

5 ด้านสำคัญ ที่ต้องมีผู้เชี่ยวชาญ:

ด้านการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง
ด้านวิชาการ (การสอนและการวิจัย) เรื่องสิทธิมนุษยชนระดับอุดมศึกษา
ด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชน (ทั้งในและต่างประเทศ)
ด้านการบริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน
ด้านปรัชญา วัฒนธรรม ประเพณีไทย ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสิทธิ

กสม. ในฐานะกลไกและตัวแสดงในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในไทย

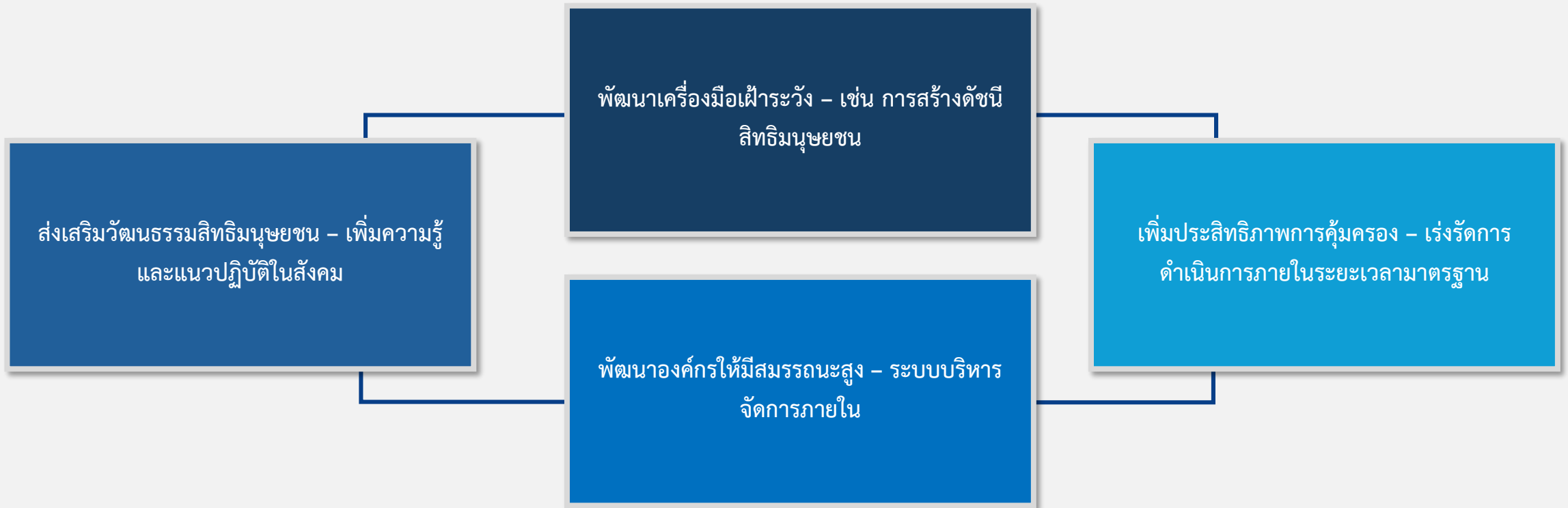

กสม. ชุดที่ 4 ประกอบด้วย

1. นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	5. นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
2. นางปรีดา คงแป้น	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	6. นายวสันต์ ภัยหลีกลี้	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
3. นายสุชาติ เศรษฐมาลินี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	7. นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
4. นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ		

โดยลำดับที่ 1 - 6 ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564 และลำดับที่ 7 ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2565

ยุทธศาสตร์ กสม. ชุดที่ 4

นโยบาย กสม.

คุ้มครองสิทธิอย่างรวดเร็ว
เป็นธรรม

สนับสนุนเครือข่ายทั้งใน
และต่างประเทศ

ส่งเสริมวัฒนธรรม
สิทธิมนุษยชนในสังคม

เสริมสร้างภาพลักษณ์
ในระดับสากล

คุ้มครองสิทธิอย่างรวดเร็ว
เป็นธรรม

สมาชิกสิทธิมนุษยชนประจำปี

ปีงบประมาณ 2567

- สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี
- สิทธิในกระบวนการยุติธรรม
- สิทธิผู้สูงอายุ
- ดัชนีสิทธิมนุษยชน
- แนวปฏิบัติสิทธิมนุษยชนในองค์กร

ปีงบประมาณ 2568 (หัวข้อใหม่)

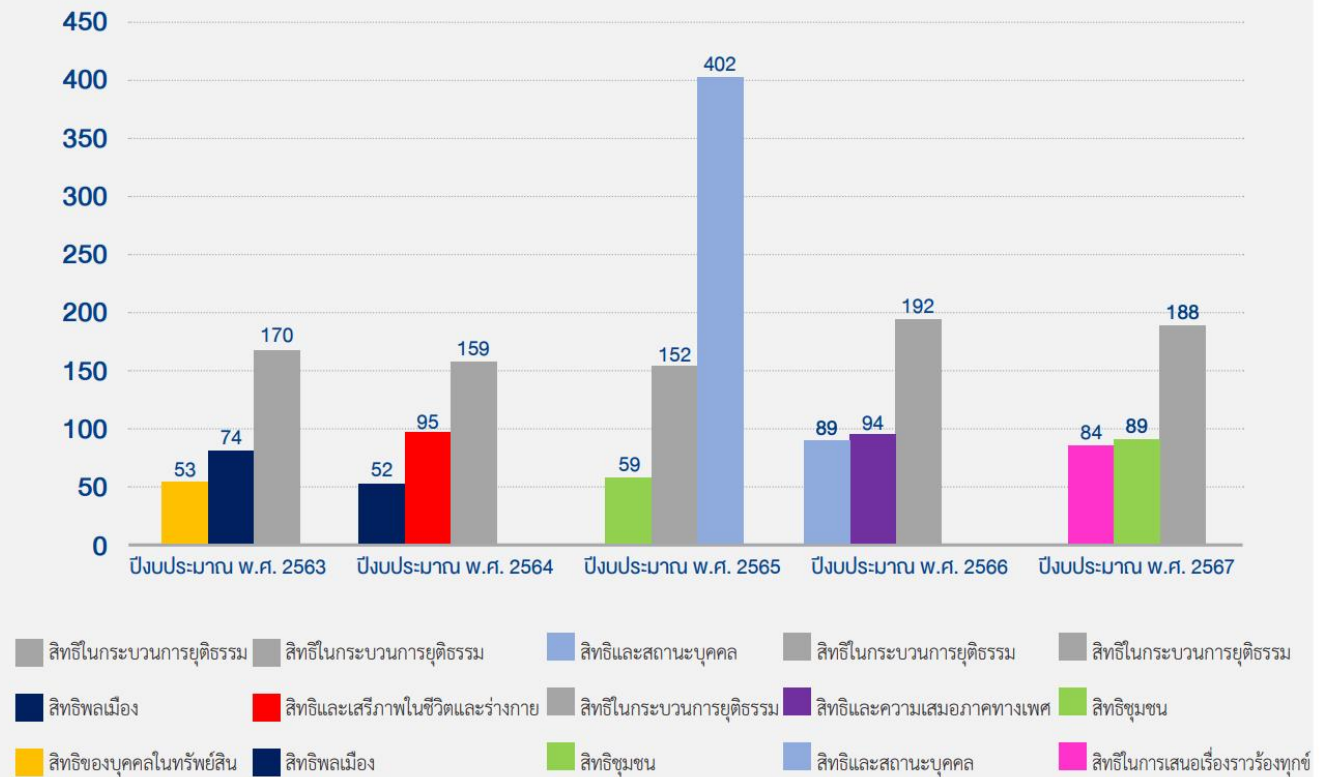
- สิทธิแรงงาน
- สิ่งแวดล้อม (น้ำและภัยพิบัติ)
- สิทธิผู้สูงอายุ
- ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
- AI กับสิทธิมนุษยชน

การรับเรื่องร้องเรียน

การรับเรื่องร้องเรียน (2564-2567)

- เฉลี่ยปีละ 900 – 1,000 เรื่อง
- ปี 2567 รับเรื่อง 980 เรื่อง
 - รับไว้ดำเนินการ 685 เรื่อง (70%)
 - ไม่รับไว้ดำเนินการ 267 เรื่อง
 - เนื่องจากอยู่นอกอำนาจ เช่น อยู่ในศาลหรือองค์กรอื่นดูแลแล้ว

สถิติเรื่องร้องเรียนจำแนกตามประเภทสิทธิ 3 อันดับแรก ในแต่ละปี

ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ร้องเรียนมากที่สุด (โดยเฉลี่ยรายปี)

บทบาทของ กสม. กับกลไกระหว่างประเทศ

บทบาทของ กสม. กับกลไกระหว่างประเทศ

การที่ กสม. ได้สถานะ A ตามหลักการปารีส (Paris Principles) ทำให้มีสิทธิเข้าร่วมและมีบทบาทอย่างเต็มที่ในเวทีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

จัดทำรายงานคู่ขนาน (Alternative Report)

- เสนอข้อมูลต่อกลไก UN เช่น:
 - UPR (Universal Periodic Review)
 - CAT (การต่อต้านการทรมาน)
 - CEDAW (การจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี)

การทำงานของกลไกพิเศษ

- ต้อนรับและแลกเปลี่ยนกับ:
 - ผู้รายงานพิเศษ (Special Rapporteur) ด้านสิทธิในสุขภาพ
 - คณะทำงานเรื่องการเลือกปฏิบัติต่อสตรีและเด็กหญิง

ติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณี

- ตรวจสอบว่ารัฐดำเนินการตามกฎหมายและข้อเสนอแนะจากกลไกระหว่างประเทศหรือไม่

บทบาทของ กสม. กับกลไกระหว่างประเทศ

ติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณี

ตรวจสอบว่ารัฐดำเนินการตามกฎหมายและข้อเสนอแนะจากกลไกระหว่างประเทศหรือไม่

ผลักดันให้รัฐเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาสิทธิมนุษยชน

เช่น ILO ฉบับที่ 87 และ 98, พิธีสาร OPCAT, อนุสัญญาสิทธิผู้สูงอายุ เข้าร่วมความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

GANHRI (Global Alliance of NHRI)

- เครือข่ายระดับโลก
- ร่วมพัฒนาศักยภาพ และประเมินสถานะสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ถกปัญหาเชิงระบบ เช่น ธุรกิจกับสิทธิฯ, ความรุนแรงทางเพศ, ผู้สูงอายุ

APF (Asia Pacific Forum)

- เครือข่ายระดับเอเชีย - แปซิฟิก
- ฝึกอบรม – แลกเปลี่ยน – สัมมนา
- ส่งเสริมการพัฒนาเจ้าหน้าที่

SEANF (South East Asia NHRI Forum)

- เครือข่ายภูมิภาคอาเซียนร่วมมือกับประเทศ: อินโดนีเซีย, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, เมียนมา, ทิมอร์ - เลสเต
- ประเด็นร่วม:ต่อต้านการทรมาน, สิทธิผู้สูงอายุ, COVID-19

ความท้าทายสิทธิมนุษยชนของโลกและไทย

ความขัดแย้งระหว่างประเทศและการสู้รบ

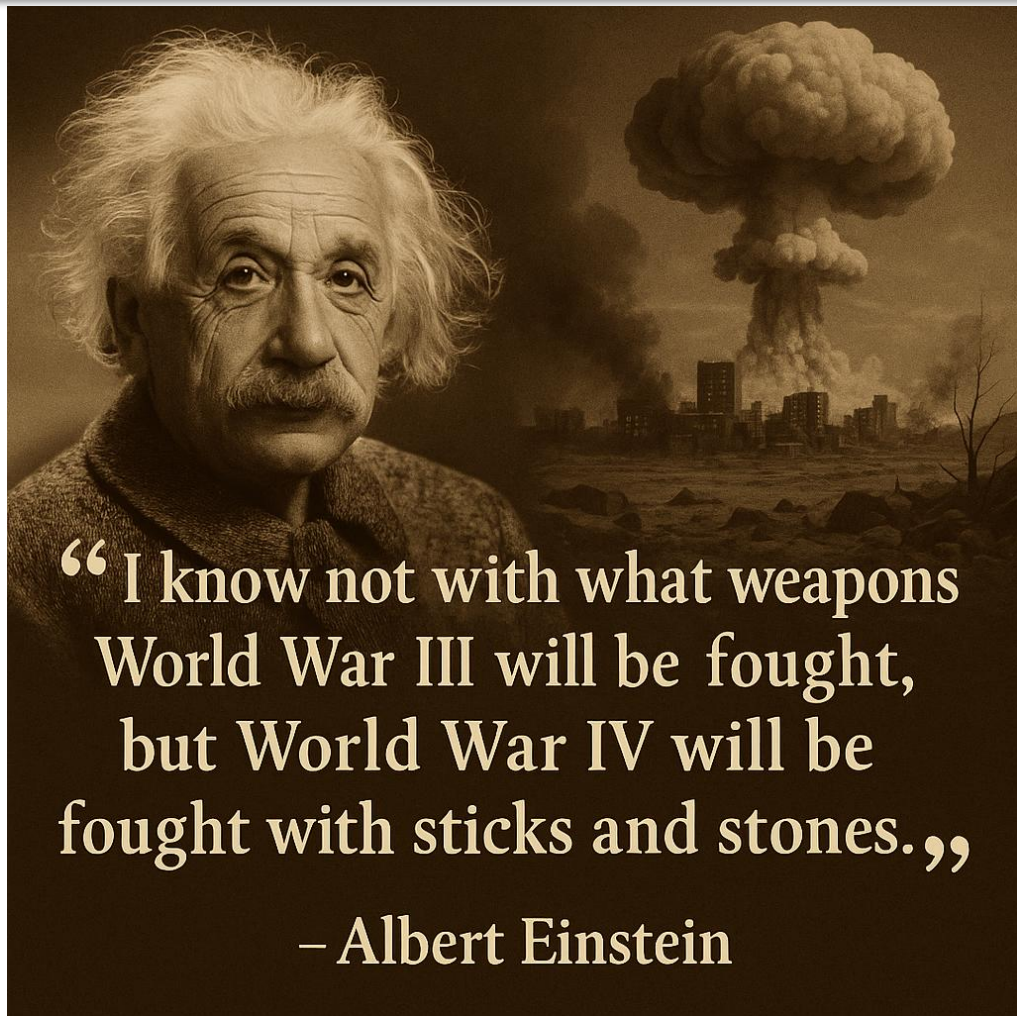
ความท้าทายสิทธิมนุษยชนของโลกและไทย

หลายประเด็นเป็นปัญหาข้ามพรมแดน ที่ต้องใช้กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความขัดแย้งระหว่างประเทศและการสู้รบ

- ความขัดแย้งรุนแรงหลายภูมิภาค เช่น ยูเครน ปาเลสไตน์ เอธิโอเปีย
- ปี 2022 ผู้เสียชีวิตจากสงครามมากที่สุดในรอบ 30 ปี (กว่า 238,000 คน)
- ผลกระทบต่อไทย: ค่าครองชีพสูง แรงงานไทยได้รับอันตราย (เช่น กรณีอิสราเอล)
- ความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั่วโลกกว่า 19.1 ล้านล้านดอลลาร์ (ปี 2023)

หากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 3

ความเสี่ยงต่อสงครามโลกครั้งที่ 3 เป็นประเด็นที่มักถูกหยิบยกขึ้นมาพูดคุยในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา จากเหตุการณ์ความขัดแย้งถึงขั้นการใช้อาวุธในหลายพื้นที่

ครั้งหนึ่งในคำให้สัมภาษณ์เมื่อ พ.ศ. 2492 ของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ที่ได้กล่าวไว้ว่า “I know not with what weapons World War 3 will be fought, But World War 4 will be fought with sticks and stones. “ฉันไม่ทราบว่าประเทศต่าง ๆ จะใช้อาวุธอะไรรบกันในสงครามโลกครั้งที่ 3 แต่ในสงครามโลกครั้งที่ 4 มนุษย์จะ (เหลือเฟือ) ท่อนไม้และก้อนหินเพื่อรบกัน”

สะท้อนถึงความกังวลว่า ในสงครามโลกครั้งที่ 3 มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดการใช้อาวุธนิวเคลียร์หรืออาวุธชีวภาพ ซึ่งอาจคร่าชีวิตผู้คนนับหลายร้อยล้านถึงพันล้านคน ในระยะเวลาอันสั้น และเกิดวิกฤตทางสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบต่ออาวุธนิวเคลียร์ ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในวงกว้าง

ความท้าทายสิทธิมนุษยชนของโลกและไทย

การอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน

การอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน

- ปี 2024 ผู้พลัดถิ่นทั่วโลก **120 ล้านคน** (Refugees, IDPs, Asylum Seekers)
- ปัญหา: ขาดแคลนที่พักพิง – การศึกษา – สาธารณสุข
- ไทยเป็น “ทางผ่าน” และ “ปลายทาง” ของผู้ลี้ภัย โดยเฉพาะจากเมียนมา
- ความช่วยเหลือจำกัดจากทุนระหว่างประเทศ และแรงต้านจากสังคมในบางพื้นที่

ความเกลียดชังเชื้อชาติและศาสนา

ความเกลียดชังเชื้อชาติและศาสนา

- กระแส Islamophobia, Antisemitism เพิ่มสูงขึ้น
- เชื่อมโยงกับสงครามในปาเลสไตน์ และปัญหาผู้อพยพในยุโรป
- สื่อสังคมออนไลน์แสดงความเกลียดชังชาวมุสลิม - ยิวเพิ่มขึ้น
- สื่อบางส่วนนำเสนอความขัดแย้งไทย - กัมพูชาในลักษณะปลุกปั่น

ความท้าทายสิทธิมนุษยชนของโลกและไทย

การค้ามนุษย์และทาสสมัยใหม่

การค้ามนุษย์และทาสสมัยใหม่ (Modern Slavery)

- ปี 2022: ประมาณ 49.6 ล้านคน ตกอยู่ในสถานะทาสยุคใหม่
- รูปแบบ: แรงงานบังคับ, ทาสหนี้, การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ
- เทคโนโลยีถูกใช้หลอกลวงเหยื่อผ่านออนไลน์
- ไทยเป็นทั้ง ประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางของการค้ามนุษย์
- คดีค้ามนุษย์เพิ่มจาก 191 คดี (ปี 2564) เป็น 379 คดี (ปี 2567)

ความท้าทายสิทธิมนุษยชนของโลกและไทย

การพัฒนาที่ยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

การพัฒนาที่ผ่านมาอาจไม่สมดุลระหว่างการพัฒนাসังคมและคุณภาพชีวิตของกลุ่มเปราะบางกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนหลายพื้นที่ยังคงเผชิญกับ**ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ** ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง ประกอบกับการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืนได้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการผลิตอาหาร เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดความไม่มั่นคงทางอาหารและการแพร่ระบาดของโรคระบาดใหม่เนื่องจากขาดความสมดุลและความหลากหลายทางชีวภาพ เหล่านี้จึงเป็นความท้าทายสำคัญต่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของทุกคน โดยเฉพาะ**สิทธิในมาตรฐานการครองชีพ (right to adequate standard of living)**

ในกรณีของไทย ปัญหาสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีหลายประการ เช่น ระบบบริหารจัดการปกครองที่ไม่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ การกระจุกตัวของอำนาจการปกครองและขาดการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ

THANK YOU

"ร่วมสร้างสังคมแห่งการเคารพสิทธิมนุษยชน"

เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์สารสนเทศ
สิทธิมนุษยชน

สายด่วน
ร้องเรียน **1377**
(ในวัน เวลาราชการ)